

historie-online.dk

Oster-konspirationen i 1938

Terry Parssinen

Oster-konspirationen i 1938 - militærkuppet der skulle dræbe Hitler og forhindre Anden Verdenskrig. Oversat af Jens Ellekær

Ellekær 2024. 300 sider illustreret. 285 kr.

Hitler overtager ledelsen over Wehrmacht

Den 5. november 1937 indkaldte Hitler værnscheferne sammen med krigs- og udenrigsministeren til Rigskanselliet, hvor han orienterede om sin hensigt i 1938 at annektere Østrig og Sudeterlandet fra Tjekkoslaviet. Hverken hærens ledelse eller krigsministeren viste nogen begejstring, da man forudså, at følgerne ville blive en alt ødelæggende konfrontation med de vesteuropæiske magter efterfulgt af en tabt krig.

De deraf følgende begivenheder var, at Hitler gennem manipulation og falske anklager tvang både hærchefen General Fritsch og krigsministeren General Blomberg fra deres poster i den hensigt selv at overtage kommandoen i begge regi.

Hans Oster som central gur bag militært statskup mod Hitler

Frygten for Hitlers planer fik en række af Tysklands højt placerede officerer til at planlægge at et kup for at vælte det nazistiske regime. Planernes omdrejningspunkt var oberst Hans Oster, som arbejdede under Admiral Canaris i Abwehr.

Konspiratorerne omfattede foruden officerer på nøgleposter og flere diplomater, der ved gentagne lejligheder ad forskellige kanaler forsøgte at advare briterne om Hitlers hensigter. Planen var nu at slå til, når Førerens hensigter var fuldt synlige og en storkrig syntes uundgåelig, fordi England og Frankrig stod fast.

Men de mange advarsler blev ikke hørt hverken i London eller af premierminister Neville Chamberlain, der gang på gang for fredens skyld veg for den tyske aggressivitet og de stadigt mere accelererende krav.

I marts 1938 marcherede Hitler ind i Østrig og indlemmede landet i sit nye Stortyskland. Næste punkt på den nazistiske dagsorden var de bøhmiske tyskbefolkede randområder - det såkaldte Sudeterland. Den indledende begrundelse var her påståede tjekkiske overgreb på den etniske tyske befolkning. Hitlers næste skridt var derefter at beordre hæren til at forberede en indmarch 1. oktober 1938.

Et velforberedt Oster kup står klart, men...

Kupmagerne og hæren besluttede, at slå til i det øjeblik, hvor Hitler gav ordren til invasion. Om morgenen den 28. september stod således en udvalgt gruppe af antinazister klar til at trænge ind i Rigskanselliet med instrukser om at dræbe Hitler.

Men igen fratog Chamberlains diplomatiske bestræbelser i den såkaldte München-aftale Oster og hans medsammensvorne en gylden lejlighed for at sætte en stopper for den nazistiske ekspansion. I stedet overrakte Chamberlain - i sin iver for at spille rollen som fredsstifter - Hitler Sudeterlandet på et fad. Det var i praksis en total hul diplomatisk "sejr", som rev tæppet væk under Oster kuppet og gav Hitler frit løb.

Allerede et halvt år senere indlemmede Nazityskland nemlig resten af Tjekkiet for så yderligere 1. september 1939 at overfalde Polen.

En gylden mulighed for at undgå en ny verdenskrig var forpasset, ligesom Hitler fik yderligere tid til at forstærke både hæren og luftvåbnet.

Totalt britiske svigt fra Lord Halifax og Chamberlain

Bogen skildrer - indledt med den samtidshistoriske ramme - det hektisk accelererende forløb og Hans Osters bestræbelser for at samle sine kontakter på både militært og civilt plan i forberedelserne til selve kuppet.

Til slut fortælles om begivenhederne i de sidste krigsåre, hvor sammensværgelsen blev delvist trævlet op med efterfølgende barbariske henrettelser af kupmagerne - blandt andre Oster og Canaris.

Bogens midterste og største del udgøres af en hektisk dag for dag og mere og mere intens skildring af aktiviteter og møder i de implicerede regi både i Oster gruppen, Wehrmacht og de tilsvarende begivenheder blandt aktørerne i den nazistiske ledelse, det engelske parlament og regeringen med Chamberlain og Lord Halifax i spidsen. Hertil kommer også, hvad der rørte sig yderligere mellem fx Churchill og andre modstandere, der forlangte en helt anderledes kontant holdning til Tysklands aggressivitet.

Bogen er illustreret af s/h samtidsfotos, der fortrinsvis afbilder de agerende.

Ny forskning udbygger 1930'ers historien

Parssinen udbygger med bogens bagvedliggende forskning Europas historie op til 2. verdenskrig med et spændende kapitel, der hos enhver læser kalder på det berømte "Hvis nu". Det kontrafaktiske sug i maven og eftertanker, der gør læsningen på netop historieområdet, så spændende og tankevækkende.

Bogen er illustreret af s/h samtidsfotos, der fortrinsvis afbilder de agerende. Fremstillingen er dertil både intens, letlæst og fornyede og sætter dermed yderligere nuancer på det berømte foto af Neville Chamberlain, hvor han vifter med det værdiløse stykke papir og proklamerer sit berømte "Peace in our Time".

Lige så lidt flatterende (og for mig ret ukendt) står forfatterens baggrundsforskning med hensyn til, at Lord Halifax i praksis på et personligt møde allerede i 1937 i praksis gav Hitler frit løb til at indlemme både Østrig og Sudeterlandet.

Endelig fremstår Chamberlain gennem Parssinens fornyede forskning ikke bare som naiv, men også som statsmanden, der i sin iver for at opnå historisk berømmelse som ridderen på den hvide hest og ry som alle tiders fredsstifter, ofrede verdensfreden for sin egen forfængelighed.

Yderligere giver Parssinen anledning til aktuelle eftertanker med hensyn til den nuværende krig i Ukraine.

[Historie-online.dk, den 30. oktober 2024]
